

16.59x24.66	31	עמוד 68	להיות הורים	21/09/2011	28947409-3
הטוד בללמוד מאת שרון גייזל - 16860					

● רינה וייסגלט

פתאום הילד מזהה אותיות, מתרגל את לוח הכפל ואפילו יודע תורה. המורה תלמד אותו את החומר - אבל מי ילמד אותו ללמוד? היכן הכי נכון להכין שיעורים? מתי כדאי להכינם? לבד או עם ההורה? שרון גייזל, מומחית לל, מעניקה בספר חדש ארגז כלים ללימודים, מכיתה א' ועד בכלל

ללמוד איך ללמוד

שנות לימודיו. זהו נכס לחיים". זה לא עניין של מבנה אישיות? יש ילדים שאוהבים ללמוד ויש כאלה ששחוחות. "יש פה אלמנט של אופי ומשהו מולד, אבל אפשר לפתח את היכולת ללמוד. כל ילד יכול להיות משקיען, גם אלה שזה לא בא להם בקלות. חשוב לרצות להצליח, ולכל אחד יש את החוקות שלו. אין תלמיד שלא יכול להצליח בעזרת עבודה, רצון וכלים פשוטים ליישום".

למי יותר קשה ללמוד? "כל ילד זקוק לתמיכה בתחילת דרכו. הוא עובר מעולם משחקי הגינה והדמיון לעולם של ספרים, מחברות, הקשבה ומטלות, וזה עולם חדש לחלוטין. ילדים לא רואים לנגד עיניהם את מטרת הלימודים, ואילו האלטרנטיבות קורצות יותר. גם במקומות בהם הילד מבין את החומר,

ראשון ושני בהצטיינות במנהל עסקים, יועצת השקעות ומורה פרטית לאנגלית וחשבון, פגשה עשרות ילדים במרוצת שנותיה כמורה פרטית, בהם ילדים שלא הצליחו לארגן לעצמם את זמן השיעורים במועד מתאים, שהיו קצת מפורזים, מתוסכלים ולא היה להם מושג כיצד לגשת אל החומר. "ילדים לומדים בבית הספר מקצועות, אבל הם לא לומדים איך ללמוד", מדגישה גייזל. "מתוך אהבה עצומה ללימודים וחינוך, ומניסיוני הרב עם תלמידים במסגרות פרטיות ובקבוצות, גיליתי שהטכניקות שהענקתי לתלמידים סייעו להם ביכולת הלימוד באופן כללי, ללא קשר למקצוע מסוים. מצאתי שגם במקרים שבהם לא הכרתי את החומר, יכולתי לעזור להם ללמוד אותו. ברגע שתלמיד מסגל לעצמו הרגלי לימוד נכונים, הם משרתים אותו בכל המקצועות, בכל

כמה חיכיתי לחופש הגדול. אני יודעת, יש בו משהו מאיים, ילדים נטולי מסגרת להורים נטולי חופש הוא לא עניין של מה בכך, ובכל זאת - יחד עם בני, שסיים בהצלחה את כיתה ב', צעקתי בהנאה "איוה כייף שאין שיעורים!!!!".

ללא ספק זו הייתה שנה מאתגרת. נוסף על הצמרמורת הקרה שחלפה בי בכל פעם שנאלצתי להיזכר בחוקי החילוק, היו לנו לא פעם משברים בעקבות דפי עבודה שנעלמו באורח פלא, שיעורים שנשכחו להיעשות, חומר שלא הובן ויצר תסכול, ומאבקי כוח סביב מועד ההכנה. מתברר שהבן שלי (גאון של אמא, כמובן), אף שהוא סקרן, חקרן ואוהב ללמוד, הוא לא הילד היחיד שמשום מה מעדיף להשלים שעות כדורגל אחרי סיום הלימודים ולא את החסר בחוברת לשון. שרון גייזל, בת 29, בעלת תארים

22.11x29.13	32	68	עמוד	להיות הורים	21/09/2011	28947423-9
הסוד בלמוד מאת שרון גיזול - 16860						

"ילדים לומדים בבית הספר מקצועות, אבל הם לא לומדים איך ללמוד. גיליתי שהטכניקות שהענקתי לתלמידים סייעו להם ביכולת הלימוד באופן כללי, וגם במקרים שבהם לא הכרתי את החומה, יכולתי לעזור להם ללמוד אותו. ברגע שתלמיד מסגל לעצמו הרגלי לימוד נכונים, הם משרתים אותו בכל המקצועות, בכל שנות לימודיו, זהו נכס לחיים"

ספרים, הרבקה מרבקות וכיו"ב), אבל חשוב לתת לילד להרגיש שותף.

ההורה כמודל חיובי

"להורים יש השפעה גדולה על האופן שבו הילד תופש את חוויית בית הספר", אומרת גיזול. "נכון שיהיו ילדים שירצו ללמוד יותר או פחות מעצם אישיותם, אך במידה שההורה רואה בהכנת השיעורים משהו מעיק או מטלה נוספת בשבילו, זה מה שהילד שלו יחווה. חיוני שההורה יאמץ כלפי הלימודים גישה חיובית, ויראה בשיעורי הבית הזרמנות לאתגר את הראש, לחזור על החומר בעצמו, לחוות יצירתיות בהכנת מטלות, וליהנות מומן איכות עם הילד. ברוח זו, מומלץ, למשל, שהורה בעל נטייה ריאליסטית ישב עם הילד לפתור בעיות חשובות.

אם ההורה פוחד ממתמטיקה, הוא עלול להעביר לילד שלו את התחושה שזה

שמומלץ ליישם, וטיפים שחשוב לאמץ.

מתכוננים יחדיו לשנה החדשה

כדומה לדיאטה, גמילה מעישון או מטלות אחרות, כדי להשיג את המטרה שהוצבה - חייב להיות קודם כל רצון. כל ילד יכול לאהוב ללמוד אם יחדירו בו את החרווה, ההנאה והשמחה שבחויית הלמידה. אחת הדרכים לכך היא הפיכת ההכנה לקראת שנת הלימודים ליום כיף מיוחד שבו מכינים את התלמיד לשנת הלימודים: ללכת איתו לרכוש את ציוד בית הספר, ולבחור אותו לפי המוטיבים שהוא אוהב; לפנות יחד מרף מיוחד לספרים; להכין מערכת שעות מקושטת ולגרום לו נכד להתרגשות ראשונית. נכון שחלק מהמטלות נעשות ביעילות יתר כאשר ההורה עושה אותן בגפו (עטיפת

אם אין לו את הכלים הנכונים - הוא לא ידע איך לגשת אליו". לפני חורשים אחדים הוציאה גיזול מרדף להצלחה בלימודים ששמו "הסוד בלמוד" (אוריון הוצאת ספרים), המרכז באופן פשוט, קולח וקל ליישום שיטות, טיפים ועצות חיוניות לרכישת הרגלי למידה טובים. אמנם הספר פונה בעיקר לתלמידי כיתות סוף יסודי ומעלה, אך אחת העצות החשובות בו, לעניות רעתה, היא להתחיל עם הרגלי למידה מוקדם ככל שניתן, אפילו בגן חובה. "כדומה לתחומים אחרים בחיים, קשה לסגל הרגלים ככל שאתה בוגר יותר, מותש יותר ונמצא באיזו רויטינה מקובעת", היא אומרת. אז יפה שעה אחת קודם. לכבוד שנת הלימודים החדשה, גיזול מגלה לתלמידי בית הספר היסודי והוריהם כמה סודות שכראי לזכור, עצות

19.32x26.03	33	68	עמוד	להיות הורים	21/09/2011	28947434-1
הסוד בלמוד מאת שרון גיזלר - 16860						

העדינה של הילד. יתרה מזאת, לא כדאי לאכול או לנשנש בזמן הכנת השיעורים, הן מטעמי בריאות והן מטעמי ניקיון.

אם שיעורים אין חברים

נרידים הם המקרים שבהם הכנת שיעורי בית עם חבר עדיפה על פני הכנתם באופן עצמאי או עם ההורה, בטח ובטח בגילאים צעירים (הכוונה למטלות שאינן משותפות בייצורן). קצב הקליטה של ילדים בתחילת גיל היסודי הוא יחסית שונה, והם ניחנים כרמת הבנה, יכולת תפישה ומהירות קריאה שונה, מה שמקשה את העבודה יחד. הכנת שיעורים יחד עם חבר עלולה ליצור אצל הילד המתקשה תסכול, לחץ, והשפעה פסיכולוגית שלילית. לעומת זאת, ניתן, כאמור, להשתמש במפגש עם החבר כתמריץ לסיום השיעורים.

שיעורים להורים

בשנות הלימודים הראשונות של הילד אין מניעה, ואף רצוי, שההורה יכין שיעורי בית יחד עם הילד. כאשר ההורה מעורב בהכנת השיעורים, הוא מחזק את מעורבותו בחיי הילד, מעניק לו כלים נכונים לרכישת כלי למידה ונותן לו תחושה שהוא אינו לבד במערכה. יתרה מזאת, הכנת שיעורי בית יחד עם ההורה היא אמצעי להעברת תחושת ההנאה והחוויה החיובית מהלימודים והזדמנות לזמן איכות וחיוק הקשר. ניתן, למשל, לשחק משחקי תפקידים שבהם מחלקים את חומר הקריאה בין ההורה לילד, או שההורה ינסה לפתור את התרגיל במקביל, כדי לרדבן את הילד. בסביבות כיתה ד' ניתן להתחיל בהדרגה "להיפרד" מהכנת השיעורים המשותפת: אפשר לקרוא יחד עם הילד את ההוראות, לוודא שהוא מבין אותן, ללכת ולחזור עם סיום המטלה.

אני לא ילד דוחה

בגיל צעיר קל להנהיג את דפוס הכנת שיעורי הבית ביום שבו מקבלים אותם, גם אם הם נועדו למועד מאוחר יותר. רצוי, כבר מכיתה א', לא לרדות את הכנת השיעורים, לא לצבור מטלות ולהכין את השיעורים מיד עם קבלתם. הכנת השיעורים מבוער מועד מעניקה לילד כלים של ניהול זמן, היא מלמדת אותו לפזר עומסים באופן נכון ויוצרת שגרה מאורגנת.

השלם את החסר

לא פעם ילדים שוכחים מה היו שיעורי הבית שניתנו להם. הם לא רושמים אותם במרוכז, ולהורים, שבאופן טבעי

"חיוני שההורה יאמץ כלפי הלימודים גישה חיובית, ויראה בשיעורי הבית הזדמנות לאתגר את הראש, לחזור על החומר בעצמו, לחוות יצירתיות בהכנת מטלות, וליהנות מזמן איכות עם הילד. ברוח זו, מומלץ, למשל, שההורה בעל הנטייה הריאלית ישב עם הילד לפתור בעיות חשבון. אם ההורה פוחד ממתמטיקה, הוא עלול להעביר לילד שלו את התחושה שזה מקצוע קשה, וחבל"

...>

מקצוע קשה, וחבל."

שיעורים? איזה כיף!

"לילדים קשה להתיישב לזמן ממושך, להתרכז במטלה אחת ולא להיות מוסחים מהסביבה", מסבירה גיזלר. "במיוחד בימינו, עם כל המסכים והמסחים, מאוד קשה להושיב ילדים, והאלטרנטיבות הדיגיטליות קורצות להם. כדי לסייע לילד להתיישב ולהתרכז בהכנת שיעורי הבית, על ההורים להפוך את חוויית הלימודים למשהו מהנה, כרגע שילר קטן רואה את הלימודים לא כמשהו מאיים או כמטלה מפחידה שאין לו כוחות אליה, אלא כמשהו מאתגר, הוא יסאב סיפוק מהכנת השיעורים ויתרכז במטלה. שיעורי בית שילר גאה בהם, והמורה אף מחזקת אותו על הכנתם, מעניקים המון ביטחון עצמי."

שיעורי בית - רווח נקי

נושא הכנת שיעורי בית טומן בחובו פוטנציאל למאבקי כוח ולעשיית "ווקא" מצד הילד. חשוב להתעקש על הכנת שיעורי הבית לא ממקום של "אתה חייב לסיים", אלא בגישה חיובית - "בוא נכין את השיעורים עכשיו כדי שיהיה לך אחר צהריים חופשי". באופן עדין, ללא כפייה או מאבקי כוח, אחרת הילד עלול להיות ב"אנטי". ניתן להסביר לילד שהכנת שיעורי הבית יגרמו לו להרגיש טוב בכיתה, וילד שאינו מכין אותם זוכה להערכה פחות טובה מצד המורה.

לילדים יש גאווה חברתית מהיותם תלמידים טובים, והכנת השיעורים זו הזדמנות לאפשר להם להתגאות.

שגרה ברוכה

"אין זה סוד שילדים אוהבים שגרה. מומלץ שנושא הכנת שיעורי הבית ייכנס במועד קבוע לסדר יומו של הילד, פעולה המוקדשת ללימודים הנעשית מדי יום בשעה ייעודית. כדאי לנסות לזהות מהו הזמן במהלך היום שבו הילד מרוכז ביותר. אני ממליצה לסיים את הכנת שיעורי הבית לפני פעילות מהנה, בין שזו צפייה בתוכנית אהובה, השתתפות בחוג או פגישה עם חבר. רצוי שלא להשאיר את הכנת השיעורים לשעות הערב, שבהן כולם עייפים. ילדים מאבדים ריכוז ככל שמתקדם היום."

אין מסיחים בשעת השיעורים

סביבה נוחה ללימודים בכיתה היא חיונית ביותר. סביבת לימודים טובה תתרום לרמת הריכוז ואיכות שיעורי הבית. כמוכן שהאיריאל הוא שולחן הכתיבה, אך במקרים שבהם מדובר בהכנת שיעורים במטבח או בסלון, רצוי שזה יהיה מקום קבוע, לא על ספות או מיטה אלא בהסבה לשולחן שנקי ממסיחים. חשוב שבמקום הנבחר יהיו מספיק תאורה, אוורור, מקום להניח את החפצים, ושלא יהיו ברקע מסכים פתוחים למיניהם או מוזיקת רקע, המורידים את רמת הריכוז

[*]

שרון גיזלר

כריכת הספר "הסוד בלמוד"

17.9x25.89	34	68	עמוד	להיות הורים	21/09/2011	28947445-3
הסוד בלמוד מאת שרון גייזל - 16860						

להיות ביקורת כלפי הילד בפעמים שבהן הוא נכשל. רצוי לדבר איתו על הנושא, להבין מדוע הוא נכשל ולהסיק מסקנות. בשום מקרה לא להגיד לו שמאוכזבים ממנו או לעשות מהעניין ררמה, אחרת הוא יחשוש להגיד להורה שהוא מתקשה. כדאי לרברר איתו על דברים בונים לפעם הבאה. להטיח בילד את המילה "איכות" היא לא ביקורת בונה שניתן ליישם.

רושם טוב מרשים

להתנהלות הילד והתנהגות הכללית יש השפעה על האופן שבו מעריכים אותו המורים. דאגו שהילד יגיע בזמן לבית הספר, עם כל הציוד הנדרש וכבגדים נקיים. דברו איתו על כך שאסור להפריע באמצע השיעור, שעליו להיות מעורב בשיעור ולפנות בנימוס למוריו.

מתי מערבים מורה פרטי

כיום הצורך במורים פרטיים גובר, גם מפני שהזמן הפנוי והסבלנות של ההורה מוגבלים, והם מעבירים את הלמידה לרמות סמכותית אחרת. באופן כללי, ילד בכיתות א"ב לא זקוק למורים פרטיים, החומר ברמת לימודים זו אינו סבוך והיעזרות בשיעורים פרטיים עלולה ליצור תלות במורה. המקרים שבהם מורה פרטי הוא כורח בגילאים אלה הם רק כאשר הילד מתקשה ברמה קיצונית, או מסרב ככל תוקף להקשיב להורה. ככלל, גם במקרים שהמצב הכלכלי מאפשר זאת, שיעורים פרטיים רצוי לקחת כשיש בעיה במקצוע מסוים, ולא ככלי נוח להכנת שיעורים באופן כללי. ❖

ינאש הכנת שיעורי הבית טומן בחובו הרבה פוטנציאל למאבק כוח ולדיוקאי מצד הילד. חשוב להתעקש על הכנת שיעורי הבית לא ממקום של יאחה חיוב לסיים אלא בנישה חיובית - יבוא נכין את השיעורים עכשיו על מנת שיהיה לך אחר צהריים חופשי בצורה עדינה, ללא כפייה או מאבק. כות, אחרת הילד עלול להיות ביאנטוי

הילקוט כל ערב מראש ולוודא שכל המחברות והספרים נמצאים בתוכו.

מי שלא משקיע - שוקע

ברומה לחשיבות הארגון והסדר, גם חשוב להשקיע באופן הגשת שיעורי הכית ולא רק בתוכנם. את שיעורי הכית עושים בקריאה נכונה, הגייה נכונה, ובתיבה רהוטה. **ההורה נדרש למצוא איזון בין תיקון שגיאות הכתיב של הילד, כך שזה לא יחליש אותו, ובין סיוע לו.** בעת הניסוח מומלץ להשקיע במשפטים שלמים, להרחיב ולהעשיר את אוצר המילים של הילד, ולשקוד על הרחבת אופקיו. חשוב מאוד להקפיד על אסטיקה, לכתוב בתוך השורה ובדרך לא מקומט, למחוק טעויות במחק ולא בעיפרון וכדומה, הן כדי שהכתוב יהיה קריא והן מתוך כבוד למורה.

גאון של אמא

פרגון לילדים הוא המלצה טובה באופן כללי, בטח ובטח כשמדובר במתן חיזוק חיובי על הצלחה בלימודים. **פרגנו לילד על הצלחתו בין שהוא חוזר הכיתה עם ציון טוב או בין שענה על שאלה נכון בכיתה.** חגגו איתו הצלחות גדולות וקטנות כאחד. ילד ירצה להצליח כדי להתגאות בפני הוריו, בייחוד בגיל הרך. ילדים גאים בגאוות ההורה.

בלי דרמה

באופן טבעי ילדים עלולים מדי פעם לשוב הביתה עם ציון נמוך, הערה במחברת או ציון נכשל במבחן. האתגר הוא ללמוד מהטעויות. **חשוב לא**

אינם נוכחים בכיתה, קשה לעקוב אחר המטלות והכנתן. **הדרך היעילה ביותר לדאוג לכך שילד ירשום את השיעורים הנדרשים בכל מקצוע היא להרגילו לעשות זאת ברף היומן** הרלוונטי ולא בכל מחברת בנפרד. כדי להגביר את מעורבות ההורה ולהפוך את תהליך הרישום למהנה, ההורה יכול לרשום ביומן הילד מדי ערב את המקצועות שילמדו כיום המחרת לפי מערכת השעות, והילד ישלים לפי הרשום את המטלות הנדרשות. בדרך זו יהיו שיעורי הבית מרוכזים במסמך אחד וההורה יוכל לעקוב אחר הכנתם.

משוב חוזר

הורים צריכים רוצים להיות מעורבים בחיי הילד, בעיקר במקומות ובמצבים המתרחשים שלא בנוכחותם. כדי שהורה יהיה מעורב בהתנהלות הילד בכיתה, עליו להתעמק, להתעניין ולשאול את הילד שאלות ספציפיות מלבד השאלה הכללית "איך היה בבית הספר?". למשל: "איך היה בכיתה? מה למדת? השתתפת בשיעור? המורה שאלה אותך שאלה? יצא לך להקריא?". בדרך זו הוא יוכל לקבל משוב אמיתי ומקיף יותר על המתרחש בכיתה ובכית הספר, ולכוון את הילד בהתאם לזאת. כאשר ההורה שותף לחוויות הלמידה בבית, השאלות על הנעשה בכיתה אינן נשמעות מאולצות.

שבת אחים

כאשר ההורים נדרשים לתמרן בין כמה אחים בעת הכנת שיעורי הבית, ניתן לסדר את לוח הזמנים לפי שגרת הפעילות: מתחילים עם הראשון וכאשר הוא הולך לחוג/חבר, יושבים עם האחר. לחלופין, ניתן לשבת עם הילדים יחד ולעבוד איתם במקביל, מה שמאפשר גם מרווחי עבודה עצמאיים. ילדים מפרים אחד את השני, כך שהאח הגדול יכול לעזור ולהסביר לאחיו הקטן במידת הצורך.

אין כמו סדר

לא פחות חשוב מהנושא הנלמד הוא ארגון החומר הנלמד. **ילד מסודר יודע לשלוט במצופה ממנו, ונמצא בקונטרול על הלימודים.** לעומת זאת, ילד מפורד לא תמיד יודע מה נדרש ממנו, מתי מועד ההגשה, רפי העבודה שלו מסתובבים ככל מקום, הוא לא יודע מה להביא לכיתה והתוצאה משפיעה על איכות הלימודים. כאוס הוא בזבז אנרגטי ובזבז זמן, וילד עלול לפספס תרגילים רק מפני שהוא לא מכין את הכתב של עצמו. אחד ההרגלים המבורכים הוא להכין את

מפרקים את העבודה - טיפים נוספים

תרגיל אחד לפני ההפסקה ולהעלות את הכמות בהדרגה.

3. עוקבים - ציינו בפני הילד כמה שאלות הוא עשה, ובכמה זמן, ורישמו דף מעקב כדי שיהיה לו משוב עצמי.

4. קוראים - חשוב שהילד יקרא עם עיפרון מורה בידו. לפני תחילת הקריאה יש להסתכל על מבנה הטקסט, להראות לו תתיכותרות, מספוח, מילים מודגשות וכד', כדי שהוא יבין את המבנה ובאמצעותו יוכל לקשר לתוכן. חשוב לתת לילד לקרוא בכל פעם שתי שורות ולראות מה הבין.

5. מציינים - המחישו לילד את המילים. ציירו תרשימים וכדומה, וכן יהיה לו קל יותר לזכור.

חני קונפורט-שרמן, מומחית לאסטרטגיות למידה ובעלת התמחות בליקויי למידה, מעניקה עוד כמה טיפים חשובים:

1. מתארגנים - סייעו לילד לארגן את מחברותיו, מספרו איתו דפים, והדגימו בפניו כיצד מסדרים תיק בערב לפי מערכת.

2. מתעדפים (מיון אכשרויות לפי סדר עדיפויות) - שבו עם הילד חמש דקות לפני הכנת השיעורים ועיברו איתו על מה שנולמד בכיתה באותו יום. לאחר מכן החליטו יחדיו עם מה הוא מתחיל. החליטו על הפסקה שתיתן אחרים כמה תרגילים, וקיבעו מראש על כמה שאלות הוא עונה עד ההפסקה. מומלץ להתחיל בשאלה או